

عنوان مقاله:

شناسایی چالش های زیست محیطی در سکونتگاه های روستایی و ارزیابی عملکرد نهادهای متولی در مدیریت آن ها (مطالعه موردی: بخش مرکزی شهرستان روانسر)

محل انتشار:

فصلنامه برنامه ریزی منطقه ای، دوره 8، شماره 32 (سال: 1397)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسندگان:

امین دهقانی - استادیار گروه جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، دانشگاه جیرفت، جیرفت، ایران

میرنجف موسویسوی - دانشیار گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران

داود جمینی - دکترای جغرافیا و برنامه ریزی روستایی و عضو باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران

خلاصه مقاله:

محیط زیست مبنا و بستر تمامی فعالیت های جامعه روستایی است که در سال های اخیر ارتقای کیفیت آن مورد توجه ویژه برنامه ریزان قرار گرفته است. در راستای بهبود کیفیت محیط زیست در سکونتگاه های روستایی، شناسایی مشکلات و چالش های زیست محیطی به وجود آمده و همچنین ارزیابی عملکرد نهادهای متولی در مدیریت این چالش ها، مساله قابل ملاحظه ای است که باید مد نظر محققان و اندیشمندان برنامه ریزی و توسعه روستایی قرار گیرد. در این راستا، هدف از پژوهش کمی و کاربردی حاضر، که با ترکیبی از روش های توصیفی تحلیلی و علی به انجام رسیده است، شناسایی مهم ترین چالش های زیست محیطی و ارزیابی میزان رضایتمندی روستاییان از عملکرد نهادهای متولی در مدیریت چالش ها و همچنین بررسی اثرات نهادهای متولی بر چالش های زیست محیطی در سکونتگاه های روستایی بوده که به صورت موردی در میان سرپرستان خانوار روستایی بخش مرکزی شهرستان روانسر (N=4633)، که 119 نقطه روستایی را شامل می شود، انجام گرفته است. با توجه به تعداد زیاد سرپرستان خانوار روستایی، عدم دسترسی به کلیه سرپرستان خانوار، محدودیت های مالی و زمانی، محققان قادر به مصاحبه و تکمیل پرسشنامه در میان کلیه سرپرستان خانوار روستایی نبوده و با استفاده از فرمول کوکران 355 نفر از سرپرستان خانوار، به عنوان نمونه آماری برآورد گردید. جهت جمع آوری داده های مورد نیاز، ابزار اصلی پژوهش پرسشنامه محقق ساخته ای بود که روایی و پایایی آن با رعایت اصول علمی پژوهش های میدانی تایید شده است. یافته های تحلیل عاملی اکتشافی نشان داد مهم ترین چالش های زیست محیطی شناسایی شده (تخریب مراتع و جنگل ها (19 درصد)، فشار بر منابع آب و خاک (88/16 درصد)، تهدید حیات وحش (91/14 درصد)، زباله و پسماند (17/11 درصد) و آلودگی هوا (1/11 درصد)، توانسته اند حدود 73 درصد واریانس متغیر وابسته پژوهش را تبیین نمایند. بر اساس یافته های حاصل از جدول توزیع فراوانی (حدود 3/78 درصد روستاییان میزان رضایتمندی بسیار ضعیف و ضعیف) و آزمون t تک نمونه ای (با میانگین 2/213) می توان اذعان کرد که روستاییان از عملکرد نهادهای متولی در مدیریت چالش های زیست محیطی، ارزیابی ضعیفی داشته اند. نتایج بررسی اثرات نهادهای متولی بر چالش های زیست محیطی در سکونتگاه های روستایی بخش مرکزی شهرستان روانسر نشان داد اثر این نهادها بر چالش های زیست محیطی شناسایی شده (به استثنای آلودگی هوا) منفی و معنادار بوده است. در این میان بیشترین اثر منفی نهادهای متولی بر دو چالش فشار بر منابع آب و خاک و تخریب مراتع و جنگل ها، به ترتیب با اثرات کل 544/0- و 428/0، بوده است.

کلمات کلیدی:

توسعه روستایی، چالش های زیست محیطی، نهادهای متولی، شهرستان روانسر

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1907310>

